

Kuriöst. Jag har bara använt ordet 'kuriöst' en gång tidigare och då handlade det också om Magnus Wassborgs konst. Vanligtvis skulle jag säga "märkligt", eller möjligtvis "märkvärdigt djävla konstigt" – allt för att undvika "sällsamt", naturligtvis. Men inför hans verk är det bara ett ord som infinner sig, eller möjligtvis två: "absolut kuriöst".

Det är dessutom svårt att sätta fingret på vad det är som gör hans saker så egenartade. Eller, om det inte är svårt att sätta fingret på det, för de är ju trots allt där och utpekbara i all sin obstinata egensinnighet, så är det åtminstone svårt att sätta ord på det. Sprängschema i akvarell – bara en sån sak! – jämte kurbitsmålad träljusstake hopsatt med en likadan, fast omålad. Motorblocket som ska vara helt har tagits isär, ljusstakarna som ska vara i sär sitter ihop. Tydligt tycker Wassborg att de hör hemma med varandra: akvarellfärgen, sprängschemat, kurbitsen; motorblocket, ljusstakarna. Men inte bara det! Vinstället också. Och ölstopet och "miniatyrbokhyllan för miniatyrer", som han säger. Isärtagna saker, förstärkta delar, skalförskjutningar tingen emellan.

Men det är inte bara samlingen av saker som är heterogen. Objekten sammanfaller inte med sig själva ens. I de här verken finns någonting väldigt ömt i materialkänslan och någonting förryckt osentimentalt och egenmäktigt i behandlingen av tingen. Redan den kombinationen, av ömhet och övervåld, får tingen att dras isär. Det är som om materialen och de ting som utgörs av materialen inte stod i relation till samma subjekt. Inte i samma tid i alla fall. Eller möjligtvis att de stod i relation till olika moment i sin egen historia. Fast

samtidigt då. Kring och i de här sakerna finns fler subjekt, fler relationer, fler tider än vad som kan hållas samman av dem.

Det är en gammal strävan det här, att undslippa vardagsföremålens integritet. Den moderna konsten riktar ofta in sig på att upplösa den genom att slå ut den ordinära perceptionen. När Arthur Rimbaud talade om att man måste ”avreglera alla sinnen” handlar det om att lösa de enskilda sinnenas ömsesidiga beroende av varandra. Relationerna dem emellan går via vad som kallas *sensus communis*, dvs. ett slags gemensamt sinne som gör att vi uppfattar att det är samma sak som jag ser med ögonen och som jag känner på med handen. Utan detta sjätte sinne upplöses tinget i aspekter, synintryck utan korrelerande känsel eller hörsel, osv. Den här upplösningen av sinnesapparaten som Rimbaud gjorde sig till talman för, fortsätter säkerligen i Gilles Deleuze & Félix Guattaris tanke på en ”kropp utan organ”, som ju trots sitt namn är en uppsättning organ som, utan omfattande organism, frigör sig från inbördes harmoni och verkar fritt. I den kroppen finns en mängd små, tillfälliga och föränderliga subjekt. I kontakt med dessa dras objektet in i helt andra processer och bruk än vad det utsätts för i relation till vardagsmänniskans praktiska livsföring. Men under det subjektet finns alltså de andra, redo att ta över.

Men föremålens integritet kan också angripas från andra hållet, inte från subjektssidan, utan från objektssidan. Detta eftersom tingen, de som är desamma för olika sinnen, som sagt ändå inte är exakt identiska med det som sinnen kan varsebli. Vad är det som har hänt?

Hur fick han fram det?

Man kan få för sig att Wassborg vid något tillfälle har betraktat sina ting magnifierade till arkitektoniska enheter. Man anar det i filmen, där exempelvis vinstället ser ut som en märklig sittanordning för ett omklädningsrum eller för en bortglömd bastutyp. Arkitektur avsedd för ett för mig okänt liv. Tinget verkar alltså ha föresvävat honom som arkitektoniska enheter – och sedan tycks han ha tagit bort det som gjorde dem arkitektoniska. En anmärkningsvärd operation.

Med det arkitektoniska tänkar jag då på det som framträder tydligt i byggnader: att de är konstruerade i enlighet med en mängd lagar. Lagar för sociologiska, psykologiska, etnologiska och fysiologiska skeenden i bruket, precis som lagar för ingegörskonst och fysik och kemi i konstruktionen. De där lagarna för distinkta domäner (som fysik och kemi etc.) har ingen gemensam enhet, de bildar i sig inget sammanhang, utan kan enas först under en arkitektonisk enhet som kanske kunde kallas stil. Estetiken är det som enar de heterogena lagarna och får dem att förefalla utgöra en enhet. "Stor stil" skulle Nietzsche ha kallat det.

När Wassborg drar bort det arkitektoniska ur sina objekt är det en mycket mer tystlåten och fundamental operation än Robert Morris' är det en "aesthetic withdrawal". När Morris en gång inte fick betalt för ett sålt verk, gjorde han ett nytt där han tillkännagav ett tillbakadragande av estetiskt värde från det tidigare verket. (Ett verk som han i sin tur sålde till samma samlare, och då fick betalt för bägge.) Han vände alltså på den traditionella

readymade-tanken, at det räcker med att konstnären väljer ut ett objekt och säger att det är konst, för att ett konstverk ska ha skapats. Både readymade-strategin och Morris' tillbakadragande är objektscentrerade, och poängen är att objektet självt inte påverkas i sin integritet, utan bara tillförs någonting (estetiskt värde) som också kan tas bort genom ett beslut. Men de är alltså grunden för själva den operationen som Wassborg riktar sig mot, objektets enhetlighet.

För det är inte det estetiska värdet som han tar bort från objektet, utan enheten, kohesionen. Och när han har gjort det, framträder objektet inte som någonting mindre än det som det nyss var, utan som någonting mycket mer. Myllret av subjekt, relationer och tidsförlopp är vad som framträder, inte det estetiska värdets försvinnande. Objekten löser sig från sin döda objektsstatus och blir märkliga väsen eller kvasiobjekt kring vilka subjekt konstruerar sig med sina världar. En fotboll i en match är en helt annan sak än den är i bagageluckan. I en match är det relationen till bollen som bestämmer subjektet; det är i förhållandet mellan bollen, motståndarna och mina rörelser som ytor uppstår, för mig eller för andra. Bollen är inte ett ting, utan ett slags passiv agent som i sin egen avsiktslöshet skapar olika laddning hos olika spelare och deras positioner, rörelser och även förväntade rörelser. Hos Wassborg är det ungefär så som våra ting fungerar, även i vardagen och utan att vi vet oss vara med i matchen. De är i alla fall med i matchen, även om det skulle vara ett annat spel de spelar.

Wassborg har en gång gjort ett framträdande där han spelade upp ljud från en dator. Inte ljud som finns i eller gjorts med hjälp av datorn, utan ljuden från datorns egna drift. Under all funktionalitet, dold i designen, finns en värld av ljud för ingen, en värld av intryck och förnimmelse som bara är och inte representerar någonting alls. Det verkar vara något liknande som Wassborg vill komma åt i alla objekt och relationer. Jag har intrycket av att tingen kommer visa sig på två olika nivåer i den här utställningen. Å ena sidan är de där som isärdragna objekt ur vilka energierna sipprar som ljuden ur datorn, genom vilka de upprättar nya kopplingar till omgivningen och betraktaren. Å andra sidan glider de, stora och sakta, förbi åskådaren från höger till vänster i filmen. De är tysta. De förefaller vittna om en annan värld, andra sammanhang; men de är också isolerade som himlakroppar nästan, deras särdragna tillstånd har liksom blivit permanent, en ny form. Jag får nästan intrycket av att de är så hans objekt ser på sig själva. När de "låter" (som datorerna) gör de ingenting: de är. Oss förutan. Utan förbindelser. Arktektioniska entiteter med en helt annan enhet, nämligen sin självrelation. De har ingen? Jo då, kolla på filmen!

Lars-Erik Hjertröm Lappalainen